

# V centru zájmu

**Tereza Baroňová, Aleš Lokaj**

## Předsednictví České republiky v Radě EU

*Úderem první novoroční minuty letošního roku se Česká republika stala na půl roku hlavou Rady Evropské unie. Pomyslnou předsednickou štafetu převzala od Francie, v době ekonomické krize, plynové absence a pokračujícím válečném konfliktu v pásmu Gazy. Zda obstojíme v tomto bezesporu nejnáročnějším úkolu vyplývajícím z členství v EU ukáže až čas.*

Předsednictví představuje funkci spjatou s řízením Rady Evropské unie. Předsedající stát neřeší jen běžné úkoly, ale reaguje i na aktuální dění ve světě. Ve výkonu se střídají jednotlivé členské státy v šestiměsíčním intervalu, vždy leden – červen a červenec – prosinec, tzn. že během kalendářního roku se v čele Rady EU vystřídají dva členské státy EU.

Funkce předsednictví je založena na principu nestrannosti, který zaručuje, že předsednictví nebude vykonáváno jen ku prospěchu předsedajícího státu, ale celé Unie, a principu rotační rovnosti.

Úkolem předsedající země je koordinovat a organizačně připravit všechna jednání Rady EU a pracovních skupin, zastupovat EU uvnitř i mimo ni. K nejnáročnějším úkolům patří jednoznačně dosahování všeobecně přijatelných kompromisů mezi členskými státy při jednání. Na začátku funkčního období předkládá každý předsedající stát Radě EU a Evropskému parlamentu program, který odpovídá aktuálním potřebám Rady EU, který se drží dlouhodobých plánů a koresponduje s programem „tría“. Trio představuje tři po sobě následující předsednictví (Francie – Česká republika – Švédsko), která sestavují společné priority k dosažení efektivnosti při tvorbě a realizaci dlouhodobých plánů

Předsedající stát má rovněž možnost během svého působení v čele Rady EU prosazovat své národní zájmy a podílet se na budoucím směřování EU.

Problémy spojené s aktuální děním nejen v EU provází každé předsednictví a záleží jen na připravenosti, koordinaci a schopnosti improvizace každé země, jak s danou situací naloží.

Úspěšným výkonem předsednictví prokazuje stát svou důvěryhodnost, schopnost být důležitým partnerem a hráčem na mezinárodním poli. Cílem každého předsednictví je bezesporu zanechat pozitivní ohlas na svůj výkon nebo alespoň nevyvolat ohlas negativní.

### Malé státy ve funkci předsednictví

Malé členské státy předsedající Radě EU se, bez rozdílu ekonomické vyspělosti a délky členství, všeobecně považují za kvalitní partnery zprostředkovávající kompromisní řešení jednání.

Velké státy při prosazování svých národních zájmů zaujímají tvrdošijné postavení, malý stát se však raději snaží nalézt společné východisko zakládající se na ústupcích z obou stran.

K řešení problému využívají rozsáhlého dialogu a spolupráci mezi členskými státy. Také v jednání s třetími stranami (nečlenské státy a mezinárodní organizace) projevují nestrannost a jsou prokazatelně zdatní vyjednávači.

Malé státy si obvykle k řešení vybírají oblasti, které jsou realizovatelné a jejichž cíle nejsou vzdušnými zámky a zajistí pozdější pozitivní pohled na předsednictví.

### **Ohlednutí za historií předsednictví**

Funkce předsednictví je úzce spjata s minulostí Rady EU (dříve označována jako Rada ministrů nebo jen Rada), která je jedna z nejvýznamnějších institucí v celé unii. Společně s Evropským parlamentem a Komisí vytváří institucionální trojúhelník Evropské unie. První zmínky o institutu předsednictví jsou zakotveny ve Smlouvě o ESUO a EUROATOM.

Šestiměsíční období pro výkon funkce předsednictví zůstal po celá léta stejný, změnil se jen způsob určování pořadí. O pořadí předsedajících zemí rozhodovala Rada jednomyslně a státy se střídaly dle abecedního pořádku.

Výrazné posílení funkce předsednictví nastalo v 60. a 70. letech. Od roku 1974 se předsedající stát stal i mluvčím s nečlenskými státy, iniciátorem setkání představitelů vlád a hlav států, vyjednávačem a reprezentantem. Přijetím Slavnostní deklarace o Evropské unii (1993) dostaly předsednické státy úkol sestavit vlastní program a po skončení mandátu jej vyhodnotit. Kromě změn týkajících se posílení funkce se změnil i způsob volby pořadí předsedajících zemí.

Členské státy se v současnosti střídají na základě Rozhodnutí Rady EU ze dne 1.ledna 2007 o pořadí pro výkon předsednictví Rady, které určilo pořadí na základě rotačního principu. Další změny nastanou, a to nejen v instituci předsednictví, přijetím Lisabonské smlouvy.

#### *Základní funkce předsednictví podle J. Tallberga a O.Elgstróma*

- Administrace a řízení práce Rady EU
- Vytyčení politických priorit
- Vyjednávání
- Reprezentace Rady EU

Existuje ještě pátá funkce, ale k její povaze není příliš často uváděna jako jedna z funkcí vyplývajících z předsednictví, propagátora předsedající země. V tomto případě nejsou hájeny v popředí unijní zájmy, nýbrž národní.

### **Předsednictví Česka**

Česká republika se, jako druhý stát z přistupujících desítky v roce 2004 (po Slovinsku), postavila do čela Rady EU v koordinaci tria Francie – Česko – Švédsko.

Společnými prioritami programu je především naplňování vytyčených cílů v oblasti energetiky, energetické bezpečnosti a klima. Všechny společné priority jsou podrobně popsány v 18-ti měsíčním programu francouzského, českého a švédského předsednictví. Dokument obsahuje dvě hlavní části: strategický rámec zabývající se dlouhodobými cíly a program činností, které budou projednávány, např. plnění lisabonského programu Společenství, problematika paktu o stabilitě a růstu, rozpočet, problematika vnitřního trhu, atd.

Pro výkon předsednictví byl zřízen post místopředsedy vlády pro evropské záležitosti v čele s Alexandrem Vondrou. Na vytváření českých priorit se podílel Útvar místopředsedy vlády pro evropské záležitosti (MVEZ), jednotlivá ministerstva, orgány státní správy a Stále zastoupení ČR v EU. Návrh programové části byl nejprve vydán v otevřeném dokumentu „Východiska k prioritám předsednictví České republiky v Radě Evropské unie v prvním pololetí 2009“, jehož cílem bylo vyvolat

diskuzi o tématech, která by se měla stát prioritami českého předsednictví. Formulováním priorit se stát zavazuje ubírat se jejich směrem, do jaké míry se je podaří naplnit, ovlivní budoucí postavení a jméno celého státu. Původní návrh obsahoval pět prioritních oblastí, ale vlivem ztížené situace na začátku funkčního období jej vláda zredukovala na tzv. „3 E“ – Ekonomika, energetika a Evropa ve světě.

V ekonomické oblasti se chce zaměřit v první řadě na nalezení optimálního řešení nastalé ekonomické krize, posilovat důvěru podnikatelů (zejména v malém a středním podnikání), zvyšovat konkurenceschopnost a zahájit diskuzi o revizi rozpočtového rámce – největší reformu čeká Společná zemědělská politika, na kterou se vynakládá nejvíce z unijních prostředků.

Druhé „E“ symbolizuje energetiku, jako hledání nových cest. Cílem je dosáhnout nezávislosti na dodávkách energií z Ruska. Řešením tohoto problému by mohl být plynovod Nabucco, tzv. kaspický plyn, který by měl umožnit přepravu plynu ze zemí jako je Ázerbájdžán, Turkmenistán či Irán. Jeho spuštění je však ekonomicky velmi nákladné a proveditelně náročné (plynovod má mít délku cca. 3 400 km). V této oblasti by se české předsednictví také rádo věnovalo bezpečnosti v energetickém průmyslu a možnostem diverzifikace zdrojů. K dosažení těchto cílů je také důležité, aby unie v otázkách energetiky vystupovala jednotně.

Za posledním „E“ priorit českého předsednictví se ukrývá Evropa a svět. Dlouhodobým cílem je podporovat zvýšení vlivu Evropské unie ve světě, spolupracovat v oblastech bezpečnosti a ekonomiky, prohlubovat evropskou politiku sousedství a neposlední řadě také ukázat otevřenost evropského trhu a možnosti dalšího rozšiřování. České předsednictví během svého působení čekají volby do Evropského parlamentu a taky končí mandát Komise, což samotnou délku předsednictví krátí na pět měsíců.

Mottem českého předsednictví se stala „Evropa bez bariér“. Okolní svět (ale i některé členské země) totiž vnímají Evropskou unii často jako uzavřené špatně propustné prostředí, a proto je potřeba postupně odstraňovat překážky v oblasti vnitřního trhu (volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu). Synonymem motto může být i sousloví „sladíme Evropu“, které vzniklo ve spojení s informační kampaní, ve které hrála ústřední roli kostka cukru společně s významnými osobnostmi České republiky, mezi které patřili: architektka Eva Jiříčná, primabalerína Daria Klimentová, vědec Antonín Holý, dirigent Libor Pešek, modelka Tereza Maxová, hokejista Jaromír Jágr a fotbalový brankář Petr Čech. Pokud jste spot neviděli, je možné jej shlédnout na oficiálních stránkách předsednictví ([www.eu2009.cz](http://www.eu2009.cz)).

Během českého předsednictví proběhne celkem 14 neformálních setkání v různých regionech České republiky. Tato setkání jsou bezesporu prestižními záležitostmi a mohou napomoci zviditelnění regionu nejen v rámci České republiky, ale i v rámci EU. Většina setkání však bude probíhat v Praze, jedno setkání se uskutečnilo v Luhačovicích, další pak v Hluboké nad Vltavou, v Mariánských Lázních, Litoměřicích a v Brně. Trochu se z plánů míst konání vytratila Severní Morava (respektive Olomoucký a Moravskoslezský kraj). Možná nejsme schopni uskutečnit setkání na tak vysoké úrovni nebo nemáme dostatečně reprezentativní prostory, abychom mohli přivítat evropskou elitu. Ať už je tak jakkoliv, rozhodně je to škoda pro tyto kraje a také pro místní podnikatele, kteří se mohli podílet na přípravě setkání větších rozměrů.

Součástí českého předsednictví je i řada doprovodných akcí. Významnější kulturní akce se budou konat především v Praze a Bruselu, ale i v některých dalších městech České republiky. Festival dokumentárních filmů Jeden svět bude dokonce promítán i v hlavním městě Spojených států amerických, Washingtonu. Jedna z výstav, která by se mohla uskutečnit i v Ostravě bude „Cirkus totality“ 20 let bez opony. Více podrobností opět na oficiálních stránkách českého předsednictví.

## Číslo českého předsednictví

400	Návrhů na logo předsednictví
1,9 mld. Kč	Náklady na přípravu, realizaci a vyhodnocení předsednictví
365	Dočasně přijatých zaměstnanců na posilu státní správy
14	Neformálních setkání
2	Setkání Evropské rady
2335	Plánový počet schůzek pracovních skupin během našeho předsednictví

## LOGO

Logo představuje vizuální styl prezentace předsednictví, odráží motto „Evropa bez bariér a koresponduje s heslem EU „Jednota v rozmanitosti“.

Logo bylo vybráno z více než 400 návrhů ve dvou kolech výběrového řízení. Do soutěže se mohl přihlásit kdokoli, jedinou podmínkou bylo, aby logo působilo kreativně, originálně a srozumitelně.

Odborná porota nakonec vybrala návrh Tomáše Pakosty z Litomyšle, který zobrazuje barevné kódy zemí EU v grafickém sledu. Nápaditá mozaika barev působí hravě a moderně.

## ENTROPA

***Díky jedinečnosti vyobrazení členských zemí EU zná její podobu celý unijní národ. Řadu lidí pobavila, většinu však pobouřila. Je to snad tím, že Evropané nemají smysl pro humor, nebo tím, že si nedokážou udělat srandu sami ze sebe anebo to byla příliš velká švejkovina?***

Autorem díla, které zdobí průčelí budovy Justus Lipsius v Bruselu, je český umělec David Černý spolu se třemi asistenty. Entropa zobrazuje jednotlivé členské státy v netradičním pojetí, které představuje stereotypy typické pro jednotlivé země jako bariéry v dalším rozvoji, např. Česko zobrazuje zlatě lemovaný display s kontroverzními výroky prezidenta Václava Klause, Rumunsko připomíná strašidelný lunapark a Bulharsko je vyobrazeno jako turecký záchod.

Některé části díla jsou pohyblivé a multimediální. Rám o rozměrech 16,4 x 16,5 metrů váží 6 tun, samotné země pak další 2 tuny.

Černý zhotovil dílo na základě pověření vlády ČR bez předešlého výběrového řízení a dle jeho slov Entropa „paroduje sociálně aktivistické umění, které balancuje na hranici rádoby kontroverzních útoků na národní charaktery a neutrální výzdoby oficiálních prostor“.

Umělec je svými provokativními plastikami znám po celém světě, nejznámější díla jsou trabant na kolách, růžový tank IS-2 č.23 a plastika koně zavěšeného vzhůru nohama na jehož břicho sedí Svatý Václav.

Černý by možná vyobrazení zemí ustál, nohy si však podrazil sám tvrzením, že při tvorbě díla spolupracoval s výtvarníky z ostatních členských zemí, což byla lež. I přes nekonvenčnost díla výtvarník neporušil smlouvu o zhotovení. Vláda mu za projektovou dokumentaci přislíbila 1,9 mil. Kč, za půlroční pronájem další 1,2 mil. Kč a na realizaci projektu získal od soukromého sponzora 10 mil. Kč. Autor peníze nakonec vrátil a za dílo dostal symbolickou 1 Kč.

Někteří ze zaměstnanců Rady označují Entropu za nápaditý a zábavný projekt, který upoutá pozornost rozhodně více než Francouzi instalovaný balon v jejich národních barvách.

### **Zajímavé odkazy**

Mnohem více podrobných informací o českém předsednictví, logu, entropě, programu předsednictví, jakožto i uskutečněných a plánovaných akcí najdete na oficiálních stránkách českého předsednictví: [www.eu2009.cz](http://www.eu2009.cz).

Další informace pak můžete také najít na portálu vlády České republiky, jednotlivých ministerstev či na stránkách [www.euroskop.cz](http://www.euroskop.cz).

Trochu jiný pohled očima francouzského prezidenta Nicolase Sárközy na české předsednictví nabízí portál [www.youtube.com](http://www.youtube.com). Po zadání jména francouzského prezidenta se Vám zobrazí několik desítek různých videí, mj. Gumový Sárközy o předsednictví...

[http://www.designportal.cz/loga-corporate\\_design/logo-eu2008cz-predstaveno.html](http://www.designportal.cz/loga-corporate_design/logo-eu2008cz-predstaveno.html)

### **manuál vítězného loga**

[www.tp-design.cz/](http://www.tp-design.cz/)

### **kontakt na autora vítězného loga**

[http://zpravy.idnes.cz/nejlepsi-logo-k-predsednictvi-je-cifernik-rozhodli-ctenari-po6-/domaci.asp?c=A090123\\_150904\\_domaci\\_lpo](http://zpravy.idnes.cz/nejlepsi-logo-k-predsednictvi-je-cifernik-rozhodli-ctenari-po6-/domaci.asp?c=A090123_150904_domaci_lpo)

### **manuál neúspěšných log**